

Het opspuiten van de Camminghapolder

Freek Nijland

Inleiding

Ten oosten van Leeuwarden ligt de opspuiting Camminghaburen (zie foto en kaart 1). Het is de voormalige Camminghapolder, een weilandengebied van ongeveer 220 ha, nu bestemd voor stadsuitbreiding van Leeuwarden.

Het noordelijk deel wordt momenteel bebouwd. De eerste mensen wonen er al.

In de beginjaren van deze opspuiting (1972/1973) heeft de NJN-afdeling Leeuwarden hier vogelwaarnemingen verricht. Ook al betreft het hier geen systematisch onderzoek, uit de waarnemingen blijkt toch de aantrekkingskracht van de opspuiting op vooral eenden en steltlopers.

De vogelwacht Leeuwarden heeft de Camminghapolder steeds als 'wachtgebied' gehad, zowel voor als na het opspuiten. Elk jaar zijn hier nesten-inventarisaties uitgevoerd en zonodig maatregelen getroffen ter bescherming van nesten en jongen.

In 1977 en 1978 heb ik in het noordelijk deel zelf een onderzoek gedaan naar broedvogels, trekvogels en wintergasten. Hierover is bericht in 'Vanellus', het orgaan van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten.

Hieruit blijkt dat de opspuiting een goed weidevogelgebied is geworden. Ze heeft ook broedgelegenheid geboden aan niet alledaagse vogels als Kleine Plevier, Bontbekplevier, Oeverzwaluw en Visdief.

Het zuidelijk deel is ongeveer 115 ha groot (kaart 2).

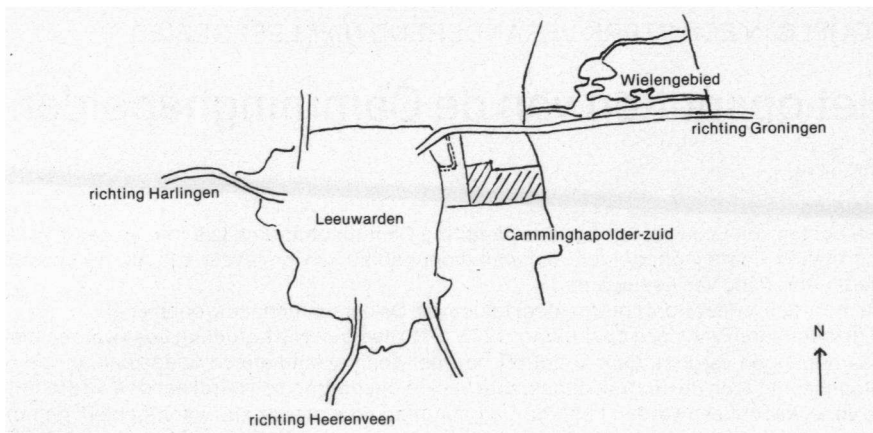
Het is opgespoten in het najaar van 1978. Gedurende het opspuiten is de polder bezocht door duizenden vogels van verschillende pluimage.

Dit artikel gaat over de vlottende vogelbevolking van dit natte, met de dag veranderende, leefgebied.

Camminghapolder, 20 november 1978. Het opspuiten is bijna klaar.

Foto: Aerophoto Eelde.

Kaart 1: ligging van de Camminghapolder-Zuid.

Het opspuiten

Hoe gaat het opspuiten in zijn werk en wat zijn de gevolgen voor de polder als leefgebied van de vogels?

In de zomer vinden voorbereidende werkzaamheden plaats, zoals de aanleg van vaarten en het opwerpen van een aarden wal rond het terrein. Vanaf een zandwinput in Suawoude wordt een pijpleiding aangelegd naar de oostkant van de Camminghapolder aan de oever van de Ouddeel.

Op 14 september wordt begonnen met spuiten. Door de enorme pijpleiding wordt een mengsel van zand en water aangevoerd. Dit wordt in de Camminghapolder gespoten vanaf het beginpunt bij de Ouddeel. Van de ene op de andere dag vinden grote veranderingen plaats. Het grootste gedeelte van het water vloeit de polder in, waardoor al snel grote stukken onder water komen te staan.

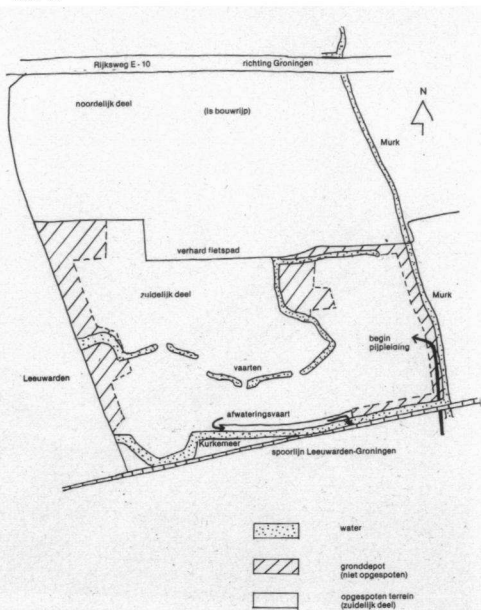
Wormen komen in grote getale naar de oppervlakte. Mollen en muizen vluchten naar de hoogste gedeelten. Vissen en andere waterbewoners uit sloten worden verspreid over de polder. Het gras groeit vrijwel niet meer en gaat op den duur afsterven. Het water wordt steeds meer ondoorzichtig vanwege zand- en kleideeltjes en organisch materiaal.

Naarmate de opspuiting vordert, wordt de pijpleiding steeds verder 'aangebouwd' de polder in, over de juist opgespoten gedeelten. De rest van het water zakt langzaam weg uit het zand, dat zodoende steeds droger wordt. Het opdringende zand stuwt het water voor zich uit. Hierdoor komen hogere delen van de polder onder water te staan. Het weinige water wat nu overblijft wordt zeer rijk aan vis. Deze wordt samengedreven aan de zuidwestkant van de polder en zwemt in het nu zeer troebele water zeer dicht onder de oppervlakte. Het overtollige water stroomt weg via een afwateringsvaart naar het Kurkemeer.

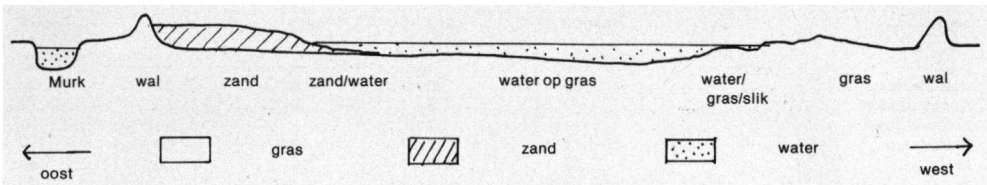
Op 23 november is de Camminghapolder overdekt met een ruim één meter dikke laag zand. In totaal is bijna één miljoen m³ zand opgespoten. Vanwege de enorme capaciteit van de zandzuiger is het opspuiten bijzonder snel in zijn werk gegegaan.

In ruim twee maanden tijd is de polder veranderd van een voedselrijk nat gebied met hoogteverschillen en half verdrogen begroeiing tot een droog, vlak, uiterst voedselarm gebied zonder enige dekking of begroeiing.

Werkzaamheden zoals egaliseren, het aanbrengen van een dunne laag aarde over het zand (tegen verstuijing) en het slechten van de wal gaan nog door tot in het voorjaar van 1979.

Kaart 2: Camminghapolder eind 1978.

Kaart 3: schematische doorsnede van de Camminghapolder-zuid, situatie begin oktober 1980.

Het onderzoek

Vanaf half september tot eind november 1978 zijn door mij twintig tellingen verricht van de overdag in de Camminghapolder verblijvende soorten en aantallen vogels. Ook is gelet op de plaatsen waar de verschillende soorten vogels bij voorkeur te vinden zijn. Het onderzoek bestrijkt de gehele periode van het opspuiten.

De tellingen zijn verricht in de ochtend en in de middag. Aparte slaaptellingen zijn niet gehouden. Er is geteld met een telescoop met een vergroting van maximaal 45x. Van achter de wal is het gebied uitstekend te overzien en te tellen zonder verstoring te veroorzaken.

De tellingen van de watervogels en steltlopers zijn weergegeven in tabel 1 in de vorm van telmaxima per halve maand.

Bij elke halve maand, behalve in de tweede helft van november, bevindt zich minstens één ochtend- en minstens één middagtelling.

Vogels in hun element

Gedurende het opspuiten is het leefgebied voor de vogels voortdurend aan het veranderen. Steeds verschijnen en verdwijnen er allerlei elementen in de biotoop. Hierbij bevinden zich veel overgangssituaties, zoals de overgangen van zand, water, gras en slik. Vanwege de verscheidenheid aan biotoopelementen vinden veel vogelsoorten er wel iets van hun gading.

Laten we de verschillende elementen eens bekijken (zie ook kaart 3):

opdrogend zand: Hier is geen begroeiing en voedsel. Overdag is er vrijwel geen vogel te bekennen. 's Avonds wordt het bevolkt door duizenden meeuwen, die er hun slaapplekken hebben. Gedurende het opspuiten neemt dit element in oppervlakte toe.

versgespoten zand: Het is zeer nat en bevat wat voedsel dat is meegekomen met het aangevoerde zand/water-mengsel. Dit water is afkomstig uit het van Harinxmakanaal, waarmee het waterpeil van de zandwinput wordt gehandhaafd.

Hier zijn niet veel vogels te zien. Het element wordt voornamelijk bezocht door de Zilverplevier, de Scholekster, wat meeuwen en soms door strandlopers. Na aanvankelijke toename

blijft het oppervlak aan vers gespoten zand vrijwel constant tot het einde van het opspuiten.

overgang zand/water: Dit element lijkt wat strandachtig. Hier zoeken vooral plevieren (behalve de Kievit) en strandlopers naar voedsel. Vooral bij winderig weer komt er al gauw wat schuim en aanspoelsel te liggen. Ook dit element blijft na aanvankelijke toename in vrijwel constant oppervlak aanwezig tot in november.

water op gras: Vooral de eerste weken zullen omhoog komende wormen en verdrinkende insecten een belangrijke voedselbron vormen. Daarnaast zal ook vis en ander dierlijk leven, gras en plantenresten als voedsel dienen.

In dit element zijn vooral eenden en Meerkoeten aan te treffen die ook profiteren van de rust.

De waterdiepte kan variëren van 0 - 50 cm. In de slootbeddingen is het nog veel dieper. In de ondiepe gedeelten zijn steeds voedselzoekende ruiters te zien.

Langs de walkanten vissen vaak Blauwe Reigers.

Dit biotoopelement neemt gestadig af in oppervlak gedurende het opspuiten.

overgang water/gras/slik: Behalve voedsel levert dit element ook een goede dekking door de nog boven het slik uitkomende plantengroei. Vrijwel alle steltlopersoorten en zwemeenden zijn hier aan te treffen. Vooral de watersnip vertoont een duidelijke voorkeur voor deze zone. De eerste anderhalve maand neemt dit element langzaam in oppervlak toe. Pas in november vindt een duidelijke afname plaats, terwijl de slijkigheid steeds toeneemt.

gras: De hoeveelheid grasoppervlak neemt steeds verder af en is te vinden in de hogere delen in het (noord) westelijk deel van de polder. Dit element is vrij vochtig omdat de afwatering via de sloten is gestopt. Hier zijn vooral Kieviten aan te treffen naast soorten als Scholekster, Wulp en Kempphaan. Eind oktober is het grasland als element verdwenen.

Buiten de eigenlijke opspuiting liggen resten van weiland die nu zeer dras zijn. Ze worden als gronddepot gebruikt.

soort	sept 2	okt 1	okt 2	nov 1	nov 2
Fuut	—	1	—	—	—
Blauwe Reiger	3	20	9	18	+
Knobbelzwaan	2	5	6	3	1
Kleine Zwaan	—	7	—	—	—
Waterhoen	2	10	1	4	—
Meerkoet	80	130	700	30	50
Wilde Eend	1600	1100	600	60	50
Krakeend	20	110	1	—	—
Pijlstaart	—	20	1	—	—
Smient	3000	3000	1700	600	200
Wintertaling	160	450	300	150	50
Slobeend	120	40	500	350	50
Bergeend	2	5	3	—	—
Tafeleend	70	70	15	2	—
Kuifeend	15	15	10	—	—
Brielduiker	—	3	—	—	—
Scholekster	40	50	20	2	—
Kievit	2000	180	350	100	+
Zilverplevier	10	20	15	—	—
Goudplevier	2	1	—	—	—
Bontbekplevier	5	9	—	—	—
Kleine Plevier	2	3	—	—	—
Regenwulp	—	1	—	—	—
Wulp	25	15	9	—	—
Grutto	2	1	2	—	—
Zwarte Ruiter	150	110	60	35	—
Tureluur	40	10	1	—	—
Groenpootruiter	25	3	1	—	—
Witgatje	2	1	2	—	—
Bosruiter	2	—	—	—	—
Watersnip	650	250	1000	500	400
Houtsnip	—	—	1	—	—
Kleine Strandloper	1	10	3	2	—
Temminck's Strandloper	—	3	—	—	—
Bonte Strandloper	15	70	26	8	5
Krombekstrandloper	—	—	3	—	—
Kemphaan	80	60	25	3	—
Kluut	1	1	—	—	—
Stormmeeuw	500	100	120	1000	+
Zilvermeeuw	20	30	35	13	+
Kleine Mantelmeeuw	—	—	—	—	2
Grote Mantelmeeuw	—	1	1	—	—
Kokmeeuw	4700	3000	700	5000	+
Visdief	—	1	—	—	—

Tabel 1: aantallen watervogels en steltlopers uitgedrukt in tel-maxima per halve maand.

	vers zand	overgang zand/water	water op gras	overgang water/ gras/slik	gras
Wilde Eend			X	X	
Krakeend			X		
Smient			X	X	
Wintertaling			X	X	
Slobeend			X		
Bergeend			X		
Tafeleend			X		
Kuifeend			X		
Scholekster	X	X			X
Kievit				X	X
Zilverplevier	X	X		X	
Bontbekplevier		X		X	
Kleine Plevier		X		X	
Wulp				X	X
Zwarte Ruiter			X	X	
Tureluur				X	
Groenpootruiter				X	
Witgatje				X	
Kemphaan				X	X
Watersnip				X	
Kleine Strandloper		X		X	
Bonte Strandloper		X		X	

Tabel 2: voorkeursbiotopen, waargenomen voor de regelmatig aanwezige soorten eenden en steltlopers in de Camminghapolder, gedurende het opsputten.

Hier zijn vaak soorten als Kramsvogel, Koperwiek en Watersnip aan te treffen. Langs de wal en andere verruigde plekken worden regelmatig Graspiepers, vinkachtigen en Witte Kwikstaarten aangetroffen.

In tabel 2 is voor de meest voorkomende soorten eenden en steltlopers aangegeven in welke biotoopelementen ze meestal zijn aangetroffen.

Vogels op bezoek

In voorgaande jaren verbleven er in september meestal enkele honderden vogels in de Camminghapolder-zuid. Dit waren dan voornamelijk meeuwen, Kieviten, Wilde Eenden en soms soorten als Slobeend, Wintertaling, Wulp en Kemphaan.

Na het begin van het opspuiten stijgen de aantallen plotseling tot ruim 12.000 vogels. Een dergelijk aantal vogels op een grotendeels onder water staande polder zo dicht bij een middelgrote stad is zo overweldigend dat het gewoon onwezenlijk aandoet. Je waant je bijna op het wad.

Een vergelijking met het wad is trouwens niet zo vreemd. Het natte element, de veranderlijkheid, de voedselrijkdom, de slikgigheid en de half verdrinken plantengroei zijn duidelijk overeenkomsten.

Waar komen al deze vogels zo plotseling vandaan? Verreweg het grootste gedeelte van de

vogels bezoekt de polder voor de eerste maal. Voordien bestond de biotoop immers nog niet. De vogels zullen tijdens de trek de opspuiting waarnemen en haar herkennen als een geschikte pleisterplaats.

Een ander gedeelte van de vogels zal misschien aangelokt worden vanuit de omgeving.

Het verloop van de soorten en aantallen vogels wordt bepaald door een groot aantal factoren zoals: het aanbod van trekvogels in een bepaald jaargetijde, de aanwezigheid van een geschikte biotoop in de polder en de mate van verstoring.

De tellingen vinden plaats van half september tot eind november. In deze tijd zal bijvoorbeeld het aanbod van een aantal eendesoorten als de Smient en de Slobeend, maar ook van een steltloper als de Kievit toenemen. Daarentegen bijvoorbeeld het aanbod van ruitersoorten zoals de Zwarte Ruiter en de Groenpootruiter afnemen.

Door de veranderlijkheid van het gebied zullen deze toenames en afnames niet altijd in de telmaxima terug te vinden zijn.

Zo daalt bijvoorbeeld het aantal Kieviten drastisch, terwijl het aanbod van Kieviten gedurende de telperiode toeneemt (lit. 5). Hier lijkt het verlies aan (vochtig) grasland als biotoopelement in de Camminghapolder plus de blijvende aanwezigheid van goede biotopen

Zeer bijzonder is het grote aantal Zwarte Ruiters dat in de Camminghapolder pleistert.

Foto: J. Brinkkemper.

De overgangszone blijkt een ideale verblijfplaats voor Watersnippen. Bij verstoring komen enorme wolven snippen omhoog-zetten.
Foto: Frits van Daalen.

In de omgeving bepalend te zijn voor de aantallen Kieviten.

Bij een soort als de Zwarte Ruiter blijft de voorkeursbiotoop, ondiep water op gras en de overgangszone water/gras/slik, tot begin november ruimschoots aanwezig, terwijl de aantallen Zwarte Ruiters dalen. Blijkbaar is hiet het aanbod bepalend voor de aanwezigheid van de soort.

Natuurlijk zijn ook factoren als rust en voedselrijkdom van invloed op de aantallen vogels. In het algemeen neemt gedurende deelperiode de verstoring toe en neemt de hoeveelheid beschikbaar voedsel af voor de meeste soorten vogels.

Soorten

Totaal zijn 75 soorten vogels waargenomen. De overheersende soorten zijn steltlopers, meeuwen, eenden en andere watervogels. Laat ik de belangrijkste soorten er uit lichten:

reigers: De Blauwe Reigers staan veelal te vissen aan de waterkant langs de aarden wal. Vooral in november staan ze mannetje aan mannetje langs de afwateringsvaart bij het Kurkemeer, waar de overgebleven vis wordt samengedreven. Tafeltje-dek-je voor de reigers. Maximaal 20 Blauwe Reigers zijn geteld.

rallen: Alleen Waterhoen en Meerkoet zijn waargenomen. Vooral eind oktober is de Camminghapolder door Meerkoeten gebruikt

als verblijfplaats. Er zijn dan 700 Meerkoeten. **eenden:** De aantallen Krakeenden en Slob-eenden zijn bijzonder hoog met respectievelijk 110 en 500 exemplaren. Beide soorten overschrijden hiermee de Internationale 1-% norm.

Ook worden veel Wilde Eenden aangetroffen, maximaal 1600 ex. Dit aantal is veel hoger dan verwacht. Hier zijn waarschijnlijk trek-kende vogels bij geweest. Sommige groepjes zijn duidelijk veel schuwer dan andere en vliegen bij het minste onraad op. Maximaal 450 Wintertalingen zijn gezien. Dit is een hoog aantal voor Friesland (lit. 6).

De aanwezigheid van de Smient in de Camminghapolder is niet zo verwonderlijk. Het nabij gelegen Wielengebied is één van de belangrijke overwinteringsgebieden van de Smient, met een populatie van tegen de 20.000 exemplaren (lit. 5).

Een aantal van 3.000 ex. In september is wel apart, aangezien zich in het Wielengebied in September nooit meer dan enkele honderden Smienten bevinden. Pas in november en december, wanneer de boezemlanden en zomerpolders onder water komen te staan worden daar de grootste aantallen Smienten gezien.

Een dergelijk verschijnsel doet zich ook voor bij de Slobbeend en de Krakeend, wanneer de vorst tenminste uitblijft.

Drie soorten duikeenden zijn waargenomen. De Tafeleend is het talrijkst met 70 ex, daarnaast zijn Kuifeenden en enkele Brilduikers gezien. De soorten zijn in Friesland in het na-jaar meestal aan te treffen op de boezemwateren en brede vaarten, maar ook wel op ondergelopen land. Ze eten dierlijk en plantaardig voedsel. In de Camminghapolder bezoeken ze vooral de diepere gedeelten van het onder water staande land.

Steltlopers

De Klevit is alleen eind september in groot aantal aanwezig, wanneer er nog ruimschoots drassig grasland voorhanden is. Scholeksters worden gezien tot in november. De meeste soortgenoten bevinden zich dan reeds lang in het waddengebied.

Nogal apart voor Friesland is de aanwezigheid van zo'n tien tot twintig Zilverplevieren. Deze worden voornamelijk langs de wadkust aangetroffen.

Tot half oktober blijven Bontbekplevieren pleisteren. De Kleine Plevier blijft lang aanwezig voor zijn doen. Op 1 oktober worden nog drie Kleine Plevieren voedselzoekend waargenomen. De tot dan toe bekende laatste waarneming van de Kleine Plevier in Friesland is 19 september (1965) (lit. 6).

Ook Tureluurs en enkele Grutto's blijven zeer lang aanwezig.

Zeer bijzonder is het grote aantal Zwarte Ruiters dat in de Camminghapolder pleistert. Steeds zijn groepjes bezig voedsel te zoeken in dat ondiepe gedeelte van het onder water staande land. Het aantal van 150 Zwarte Ruiters is het hoogst dat tot dan toe in het binnenland van Friesland is aangetroffen (lit. 6). Ook de Groenpootruiter bezoekt het terrein, zij het in minder grote aantallen. De Zwarte Ruiters zoeken hun voedsel in dieper water dan de Groenpoten in de Camminghapolder, en worden regelmatig zwemmend aangetroffen.

De overgangszône water/slik/gras blijkt een ideale verblijfplaats voor Watersnippen. Bij verstoring komen enorme wolken snippen omhoog zetten. De zwenkende en langs elkaar vliegende wolken zijn niet gemakkelijk te tellen. Op het hoogtepunt, eind oktober, bevinden zich zeker meer dan duizend Watersnippen in de Camminghapolder. De aantallen blijven tot eind november zeer hoog. Dan worden nog zo'n 400 Watersnippen geteld. Hun voorkeuselement blijft dan ook tot het eind van het opspuiten aanwezig.

Vier soorten strandlopers zijn gezien. De Bonte Strandlopers en de Kleine Strandlopers zijn trouwe bezoekers van de overgangszônes. Daarnaast zijn ook Temminck's Strandlopers en Krombekstrandlopers een enkele maal aanwezig. Beide zijn uiterst zeldzame verschijningen in Midden-Friesland.

Meeuwen

Grote aantallen meeuwen slapen op het opdrogende zand. Aparte slaaptellingen zijn niet gehouden. De overheersende soorten zijn Kokmeeuw en Stormmeeuw. Vlak na het begin van het opspuiten, wanneer de graslanden pas onder water lopen, zijn de aantallen meeuwen ook overdag bijzonder groot. Duizenden meeuwen zoeken dan naar voedsel (wormen). Later worden deze grote aantallen pas in de namiddag aangetroffen.

Overige soorten

De Torenvalk is de enige stootvogel die regelmatig in het gebied jaagt. Daarnaast zijn af en toe de Bruine en Blauwe Kiekendief waargenomen. Slechts één maal is een Wespendief en een Sperwer gezien.

Kraaiachtigen zijn vrijwel altijd op het terrein aanwezig. Het betreft vooral Zwarte Kraaien en Kauwen, af en toe een paar Eksters. In oktober en november zijn ook steeds enkele Bonte Kraaien present. Dan zijn trouwens

Groenpootruiters bezoeken de polder ook regelmatig.

Foto: Piet Munsterman.

Opvallend is ook de aanwezigheid van Zilverplevier in de Camminghapolder.

Foto: Piet Munsterman.

ook troepen Kramsvogels en Koperwieken op het nog aanwezige grasland aan te treffen, voedsel zoekend. De aantallen liggen meestal tussen 50 en 150 ex.

Kleinere troepjes Witte Kwikstaarten, Graspiepers, Veldleeuweriken en vinkachtigen bezoeken regelmatig het gebied. De vinkesoorten vind je vooral langs de randen van het terrein, waar vrij veel distels en andere kruiden staan. Bijzonder leuk is de aanwezigheid van een troep van 80 Fraters in november.

Spreeuwen zijn een alledaagse verschijning. Een paar honderd Spreeuwen scharrelen hun kostje op. Ze gedragen zich als weidevogels en zijn vaak aan te treffen bij de Kieviten en Kemphanen.

Naschrift

Het feit dat vrijwel direct na de waterinlaat zulke grote aantallen van zoveel soorten vogels voorkomen laat zien dat Leeuwarden op de trekroute moet liggen van veel soorten in het najaar.

De gegevens over de aanwezigheid van vooral soorten als de Zilverplevier, Groenpootruiter en Zwarte Ruiter betekenen een aanvulling op de bestaande kennis van deze soorten op trek in het binnenland van Friesland.

Tijdens het opspuiten van de Camminghapolder is de internationale 1-% norm overschreden voor soorten als de Krakeend (1x), de Slobeend (2½x) en de Watersnip (1x).

Voor de Camminghapolder hebben deze cijfers geen betekenis meer. De meeste mensen in hun nieuwe woningen liggen er ook niet wakker van.

LITTERATUUR:

- Cramp S. e. a. (1977): The birds of the western palearctic. Deel 1.
 N.J.N. -verslag (1975): Camminghabuusterpolder, opgespoten terrein.
 Nijland F. (1978): Zomer in de Camminghapolder. Vanellus 31: 66-69.
 Nijland F. (1979): Een vogelonderzoek in de Camminghapolder, einde van een opspuitterrein. Vanellus 32: 66-75.
 Nijland F. (1979): Rapport Grote Wielengebied. Uitgave Wielenwerkgroep
 Nijland F. (1978-1981): Lopend onderzoek, tellingen van trekvogels en wintergasten in het Wielengebied.
 Ploeg D.T.E. van der e. a. (1976,1977): Vogels in Friesland. Deel 1 en 2.
 Vogelwacht Leeuwarden (1977,1978): Jaarverslagen.

De gegevens zijn echter wel belangrijk voor de natuurbescherming. Door de verbeterde waterhuishouding zijn drasse en onder water staande polders in het najaar grotendeels uit het Friese landschap verdwenen. Daarnaast is ook het meeste boezemland verdwenen. Vooral drasse gebieden in september tot in november zijn nagenoeg niet te vinden.

Gezien de plotselinge aanwezigheid van meer dan 12.000 vogels na het bevoeien van zo'n 100 ha grasland lijkt de behoefte aan dit soort biotopen in deze maanden zeer groot.

In het nabij gelegen Wielengebied staan de boezemlanden en zomerpolders als regel pas in november of december onder water.

De gemeente Leeuwarden wil een ijsvlakte aanleggen in het natuurgebied de Binnemiedepolder in het Wielengebied.

De Wielenwerkgroep die zich inspant voor de natuur in dit gebied heeft een eigen plan ingediend voor deze ijsvlakte.

Eén van de punten in dit plan is het voorstel om de bemaling hier vanaf 1 september te stoppen waardoor het terrein van de ijsvlakte (ongeveer 20 ha) langzaam drassiger wordt. Zodoende wordt een aantrekkelijk gebied geschapen voor trekvogels in het najaar. Vooral Watersnippen, ruiters en eenden zullen hiervan profiteren.

De verscheidenheid in het Wielengebied zal er door worden vergroot. Zo kan Leeuwarden iets terug doen voor het verlies aan natuurgebieden vanwege stadsuitbreiding en recreatie.

■ Freek Nijland, Canterlandseweg 18, 9061 CC Giekerk.
 Met dank aan Felix Dekkers